

DOMÈNEC UMBERT

JORDI MILAN, DIRECTOR DE LA CUBANA

«Cómeme el coco, negro»

La Cubana, després de la seva última experiència amb *La Tempestat*, de Shakespeare, ha fet un gir total en la seva línia. Els seus dotze components confessen que des d'aleshores s'han desintoxicat sovint alternant, hàbilment camuflats, els salons més frívols del Paral·lel. I de tanta desintoxicació han acabat fent ells mateixos una revista de music-hall. A partir del pròxim 3 de juny, presenten al Mercat de les Flors de Barcelona el «Teatre Cubano de Revista». Jordi Milan, el director, aça el teló.

Andreu Sotorra

És a dir que amb els plomalls, els lluentons i la picaresca?

—És el gran desig de tot actor, posar-se els plomalls de les *vedettes* i nosaltres, finalment, ho hem aconseguit. Les nostres *vedettes* estaven tipes de tant de vestit farcit i caràcter seriós. Ens van exigir que les destapéssim i que ens destapéssim. I ens hem destapat.

—¿Una revista amb tots els esquetxos propis del music-hall, amb els numerets de rigor i tota la pesca?

—És clar. Hem estat nits i nits veient espectacles d'aquesta mena per

poder arribar a aconseguir la fama de les *supervedettes*. I hi hem treballat tant que ja hem pogut muntar revista pròpia, lògicament revista cubana...

—¿Quin estol de noms, eh?

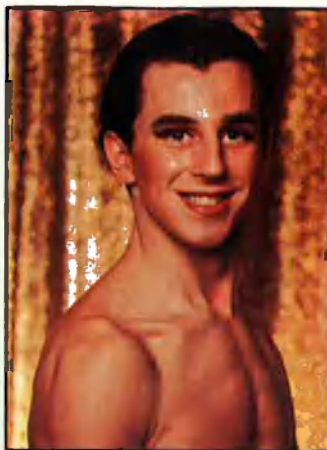
—És clar, mira, aquesta és la Lidia Clavel, la *supervedette*, l'Hèctor Sadoval, com a actor invitat. La Mary Merche Loren, la *vedette* còmica, La Paulina Sao Paulo, l'exòtica, ¿t'hi fixes quin exotisme...? Ah, el Martín España amb *canción española*, l'Asunción Messegué, cantant genèrica, i la Nieves Blanco, com a *vedette* cantant. ¿Què et sembla? I el Moncho, la Lupe, Pedro del Río, el Sandro o la Dolly... Que tremoli el Paral·lel...

—Però tots els espectacles de La Cubana tenen l'espurna del secret, la màgia que arrossega el públic cap a l'imprevist...

—El nostre secret, ja te l'hem explicat: la motxilla de plomes a l'esquena, desfilar per una passarel·la plena de bombetes que s'encenen i s'apaguen. Fer de *vedettes*, simplement. Divertir-nos ara que tenim un públic. I fer-lo aplaudir. Satisfer la nostra vanitat.

—¿D'on surt la primera idea de muntar una revista?

—De quan érem petits. Dels envelats de Festa Major. D'espiar pel forat de les veles i espiar les *vedettes* de dins. Espiar per veure què hi havia

La Cubana. un per un, definitivament convertits en vedettes.

darrere de la festa de l'envelat. I de la curiositat de més grans, de descobrir també què hi ha darrere el paper de vedette.

—Però a veure... La Tempestat, també ens la vau encolomar amb un fragment petitíssim de l'obra i després sortíeu amb la meteorologia i tot començava allí...

—Ah, no. Ací és la revista. Ja t'he dit que n'estàvem tips de tant de sarrau. Ens volem divertir i volem divertir el públic. Dialogar, practicar la picaresca, improvisar. Sota el maquillatge de vedettes.

—¿Hi haurà actors barrejats entre el públic com a La Tempestat...?

—No, res. Tothom assegut i nosaltres dalt. Home, això no vol dir que a algun no se'ns escapin les cames escalles avall... i les mans, si cal.

—Home, sense escrúpols, vaja.

—Ni un. Per això som una companyia ambulat del tipus Manolita Chen. I et puc assegurar que dins l'estricta seriositat del music-hall, els i les nostres vedettes són molt graciosos.

—¿Hi haurà molta gira prevista de la revista?

—Sí, és clar, com sempre. A Saragossa i a Santiago de Compostel·la. Tot Espanya com a mínim i encara més perquè anem amb un producte cubà, saps, la llengua, el lligam cultural. A Santiago, mentre fem el camí, ens esperen ja amb els braços oberts.

—Molt patriòtics, ¿oi?

—Influències de la nostra trajectòria. Ja veus on s'arriba.

—¿Què queda de Sitges, on vau iniciar La Cubana?

—Queda aquell esperit d'aficionats.

—¿Aficionats?

—Sí, perquè no es tracta de dir-ho en to pejoratiu, sinó ben al contrari, amb tot el que de té de bo ser aficionat.

—Així, ¿quan us transformeu en professionals?

—Nosaltres venim d'un grup de gent de Sitges de molt abans dels anys vuitanta, molts encara som els mateixos, i fèiem tot el que es podia fer en teatre: Brecht, Shakespeare, el que era normal.

—Aleshores, ¿quan es produeix aquesta autèntica línia vostra, el que defineix La Cubana?

—Concretament, l'any 80 creem La Cubana. Trenquem amb tota la història passada. Ens agradava donar la volta a espais que ja per si sols són teatrals: el carrer. Però a la italiana, sense tarima, adaptant l'arquitectura pròpia, els elements que hi ha en la vida quotidiana. Fixa't, per exemple, en els aparadors de les botiques que són com petits escenaris on tu hi pots crear la mateixa màgia que crees a l'escenari. Atures un públic davant d'una aparador i, de sobte trenques la imatge del maniquí. Fa falta teatre al carrer, teatre posat al carrer. I vam fer aquest tomb. Després també fem cafè-teatre i a partir d'aleshores ens convertim ja del tot en professionals, però per una certa casualitat.

—*¿Es pot dir que la vostra línia arranca del que hi ha en l'autèntica vida popular però fent-ne abstracció?*

—Sí. Es pot dir que ens vam adonar que la gent se sentia representada en les coses que ella mateixa fa. Hem guanyat un públic molt variat. Un públic no teatral.

—*¿Quants sou a La Cubana?*

—Som dotze. I ho fem tot. Des del moment de donar les pautes d'una idea, desenvolupar-la, fins a preparar tota la infraestructura de l'espectacle.

—*En aquest moment teniu més d'un espectacle...*

—Sí, des de *La Tempestat*, que es va fer moltíssim, hem procurat tenir diferents opcions. Econòmicament *La Tempestat* ens va fer tocar de peus a terra perquè vam tenir moments dolents. Així, ara estrenarem la revista

DOMÈNEC UMBERT

«*Més que subvencions jo preferiria que ens deixessin els diners.*»

de *Cómeme el coco negro*, tenim també *Les cubanes de carrer*, que farem en *bolos* per molts llocs després d'aquest *Cómeme el coco...*

—*¿Sou un grup amb un índex alt d'autofinançament?*

—Poques subvencions, sí. Des que som companyia de teatre nosaltres hem rebut exactament al voltant del set milions i escaig, això des del 1983. Una mitjana de més o menys un milió per any. Això no és res per a La Cubana.

—*No entra gaire dins del vostre esquema el tema de les subvencions.*

—És que no en som gaire amants. Preferim que es faci estructura. Més que subvencions jo preferiria que ens deixessin els diners. No deixats a fons perdut, sinó que fessin de banc. Deixats, i demostrar que treballant es poden reintegrar. Jo ja en tindria prou.

—*Tornem al Cómeme el coco, negro. No és fàcil econòmicament montar un altre espectacle com aquest...*

—No, gens. Però ens agrada. Correm el risc una altra vegada, aquesta sense aigua.

—*Hi ha d'haver algun altre motiu intern.*

—Home, si m'acolles, t'ho diré. Les nostres noies encara estan de bon veure. Han pasat anys, pocs, però tenen bones carns i no volen perdre l'oportunitat. Respectant les *vedettes* del Paral·lel, farem el que podrem, però almenys lluirem les carns.

—*¿I el director, també actua?*

—Psst... Bé, no... Però, bé, sí...

—*¿Ja hi tornem?*

—La Cubana és així...

—*I si tot va bé, un altre espectacle per a la tardor a estrenar també a Barcelona, ¿oi?*

—Sí. Aquest serà un espectacle de participació. Un ball amb orquestra, una marató a la catalana. Però encara s'ha de madurar.

—*¿Saps què? Una vegada més ens deixarem que ens mengem el coco..., però de debò.*

—Només cal ser puntual. Hi ha molt de coco perdut que fa bo de menjar. □

S. COOP V.
D'ENSENYAMENT
COL·LEGI DE
PREESCOLAR I E.G.B.
CENTRE CONCERTAT
PD. CANYADES, S/N.
46220 PICASSENT (L'HORTA 7

**MATRÍCULA OBERTA PER
AL PROPER CURS 89-90**

Per a més informació sobre el funcionament del centre, podeu cridar al telèfon 123 19 33 de 9.30 a 17 hores, i de dilluns a divendres.

Subscriu-te
per telèfon

357 28 56

Una publicació mensual per a tots els
xiquets i les xiquetes valencians.
Ara, també als quioscos.

Apartat de Correus 11007
46080 VALÈNCIA

CAMACUC